

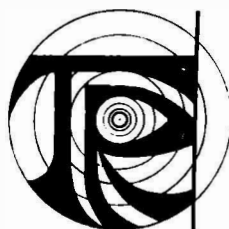
de Ion Băieșu

Un text pe care îl vom așeza, în memoria noastră, în aceeași casetă tematică și în același plan valoric cu *Mindria lui Ion*. Aici, însă, datele subiectului sînt schimbate. Un tinăr specialist în zootehnie vine, împreună cu mama sa, într-un sat, el — spre a-și lua în primire locul de muncă, ea — spre a obține, pentru el, o negație de la președintele cooperativei de producție. Sînt găzduiți în gospodăria unui țaran care are de toate, „ca la oraș“, în afară de baie (în locul căreia țaranul a improvizat un duș). Mama e din stirpea mamiticăi lui Caragiale, fiul pare, la început, supus voinței ei, e oarecum abulic și somnoros. Îl scoate din această stare o tînără fată, profesoară de limba și literatura română, care îl vizitează, sub pretextul că îi aduce salutul de bun-venit din partea tinerilor intelectuali ai satului. Ca și în *Tanța și Costel*, cei doi se îndrăgostesc „la prima vedere“. Firește, tînărul va rămîne în sat, spre disperarea „mămiticăi“ lui, și, după cum auzim, și a lui „mam'mare“, care doreau ca el să doarmă „în pătuțul lui“ de pe vremea cînd era copil — să rămînă, adică, în sînul familiei. Cam acestea sînt datele subiectului și conflictului, realizate de autor în tonalitatea ușoară a comediei. Se pare, însă, că autorul nu se mai poate stăpîni în a-și ironiza personajele, chiar cînd realitățile nu o cer; de aici, impresia pe care o degajă unele dintre scrierile sale „realiste“, anume, de frivolitate și facl. Personajele din sus-numita scriere suferă de o anumită infantilitate pe care autorul le-o inoculează, probabil voit, pentru a se despărți de ele cu o ironie superioară. Dar, în acest fel, jocul de-a viața, imaginat de el, și care stă la baza oricărei comedii, se transformă într-o simplă joacă. Spiritualul ce s-ar putea degaja rămîne la nivelul glumei ușoare.

Gluma, pe care ne-a înfățișat-o televiziunea prin spectacolul lui Constantin Dicu, nu are haz, tocmai pentru că se extinde pe parcursul întregii scrieri; gluma nu acceptă timpul desfășurării poveștii. Scăpat de sub control, comicul personajelor se convertește în ilar, la nivelul scriiturii. În final, cînd îndrăgostiții își spun unul altuia replici din *Romeo și Julieta* — scena balconului —, nu poate fi vorba de o expresivitate a motivului.

Actorii — din nou, o distribuție valoroasă: Corado Negreanu, Tamara Buciuceanu-Botez, Horațiu Mălăele, mai puțin Catrinel Dumitrescu și Dumitru Drăcea — au interpretat, dezinvolti și siguri, minorele partituri care le-au fost atribuite; dar faptul că nu putem reproșa mai nimic jocului lor nu înseamnă că ei au realizat ceva notabil. Arta înseamnă și (dacă nu, mai cu seamă) învingerea unei dificultăți; or, pentru ei, nu a existat vreo dificultate.

Constantin RADU-MARIA

... Cu
rezonanță
actuală

Receptivă la preocupările de actualitate ale țării, emisiunea de teatru radiofonic dovedește o statornică grijă de a include în repertoriu piese care tratează — într-o modalitate sau alta, la un nivel artistic sau la altul — teme importante pentru momentul prezent. La două dintre aceste texte, difuzate recent în premieră, ne vom opri în rîndurile ce urmează.

Fierbinte pledoarie pentru pace, *Război cu Troia nu se face* de Jean Giraudoux (prezentată la radio în traducerea lui Dinu Albulescu și adaptarea lui Nicolae Neagoe) este o piesă scrisă în 1935, dar care, din nefericire, se dovedește azi la fel de actuală ca și în urmă cu aproape cinci decenii. Caracterizîndu-se prin umor rafinat, printr-un dialog spiritual, dar și prin accente de tulburătoare gravitate, piesa lui Giraudoux cercetează cu îngrijorată luciditate, cu încredere în forța rațiunii, dar fără entuziasme naive, raportul pace-război, al cărui echilibru s-a dovedit adesea prea lesne de distrus. Conflictul e plasat în timpul legendarului război troian, dar piesa se sustrage limitelor temporale: istovită, încă de pe atunci, de lupte pustiitoare, omenirea continuă a fi teren al înfruntării între viață și moarte, între iubire și ură, între armonie și violență.

Montarea radiofonice semnată de Dan Puican fixează cu discernămint liniile esențiale ale textului, fără a detalia însă, fără a zăbovi asupra unor idei sau momente anume. Această corectă „punere a problemei“, lipsită însă de interpretări mai nuanțate, pare a fi, dealtfel, o caracteristică a premierelor radiofonice din ultima — nu chiar scurtă — perioadă. Pieșele par a fi citite cu ochi de profesionist, dar nu studiate în tihnă, montările lasă impresia de lucru făcut în grabă, chiar dacă nu neglijează. Se apelează întotdeauna la actori de reală valoare, așa încît spectacolul radiofonic nu are cum să „nu iasă“ ; și, într-adevăr, și *Război cu Troia nu se face*, „a ieșit“, interpretării fiind Ștefan Iordache, George Constantin, Mircea Albulescu, Dan Condurache, Gina Patrichi, Valeria Seciu, Gina Petrini, Corado Negreanu, Irina Mazanitis etc.

Lección de compunere, scenariu radiofonic de Valeriu Sirbu după o idee de Tra-

ian Coșovei, pune în discuție o problemă de acut interes pentru viața noastră : dăruirea față de muncă, asumarea responsabilă a dificultăților, tăria de a alege ceea ce este necesar și nu ceea ce este comod. Eroița piesei, învățătoarea într-un cătun din Leltă, își dedică viața propășirii acestei mici colectivități umane, pe care își propune, și reușește, să o smulgă din sărăcie și din neștiință. Alternarea planurilor trecut-prezent conturează imaginea sugestivă a devenirii unor oameni, a unor conștiințe, schițează cronică unuia sau altuia, care este, totodată, cronică unuia sau altuia din timp. O piesă nu lipsită de stîngăcii, de tentația „literaturizării“, uneori convențională, dar conținând și momente de real interes.

Același Dan Puican a realizat, de data aceasta, un spectacol clar, robust, la a cărui expresivitate contribuie actorii Mariana Mihuț, Virgil Ogășanu, Mihai Mereuță ș.a.

Cristina DUMITRESCU

„Rampă“, acum 50 de ani aprilie 1932

De la 1 aprilie, Tănase e „serios“. În câteva săptămîni, a terminat, la Berlin, „primul film sonor și vorbitor românesc“. Gazeta primește salutări berlineze și asigurarea că *Visul lui Tănase* e grozav. E și astăzi grozav — la cinematcă... ● Naționalul clujean omagiază centenarul morții lui Goethe. Conferențiază Ion Marin Sadoveanu ; Ion Tîlvan interpretează pe Faust. ● Prijej de iritație în lumea scriitorilor : apare al doilea volum din „memoriile“ lui E. Lovinescu. Portretele în *aqua forte* sînt desăvirșite stilistic, dar... ● Tudorică Mușatescu, sătul de localizări și adaptări, scrie o piesă originală, *Sosesc diseară*. Una dintre bunele

sale piese. Puiu Iancovescu, V. Maximilian, I. Talianu, I. Manta vor juca „ca la Cîmpulung“ — cum dorește autorul. ● După Anna Karenina, Maria Filotti va juca în *Dama cu camelii* (partener, distinsul Nicu Bălțățeanu). De ce scrie Gogu Ciprian în „amintiri“ că marea actriță era o excelentă interpretă de comedie ? ● Victor Eftimiu are din nou premieră la Național o piesă uitată, *Daniela*. Desigur, cu Agepsina Macri. ● Fiindcă G. Calboreanu e în turneu, V. Valentineanu apare în rolul prințului Mișkin. „Idiotul“ său a fost magistral. ● Opera Română are un repertoriu european — *Aida*, *Boema*, *Her-*

nani, *Parsifal* — și nenumărate greutăți, cărora le face față datorită marelui om și artist care este George Georgescu. ● Situație desperată la Naționalul oraiovean : nici pînă acum nu i s-a găsit teatrului un local, deși A. De Herz, directorul, a bătut la toate ușile celor influenți. Se propun soluții banale, în timp ce actorii... ● Dida Solomon Calimachi reinvie teatrul de avangardă, pe scena *Teatrului Liber* (azi, sediul Teatrului de Comedie). Decorator este pictorul Maxy, iar în trupă, G. Groner, V. Vasilache, Mihai Zirra, Tanti Cocea, Wauvrina. ● Ion Finteșteanu — Crăcănel ; Ghibericon — Pampon ; Aurel Athanasescu — Nae Girimnea ; Natașa Alexandra — Mița ; Eugenia Zaharia — Didina ; Niky Athanasiu — Iordache : iată noua distribuție a farsei *D'ale carnavalului*, pe prima scenă a țării. „Parcă-a fost ieri...“, maestre Finteșteanu !

I. N.